

Václav Fikar

DRAHOUŠEK NA ČESNEKU

Drahoušek na česneku

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.pointa.cz

www.albatrosmedia.cz

● ■ pointa

Václav Fikar

Drahoušek na česneku – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

DRAHOUŠEK NA ČESNEKU

Václav Fikar

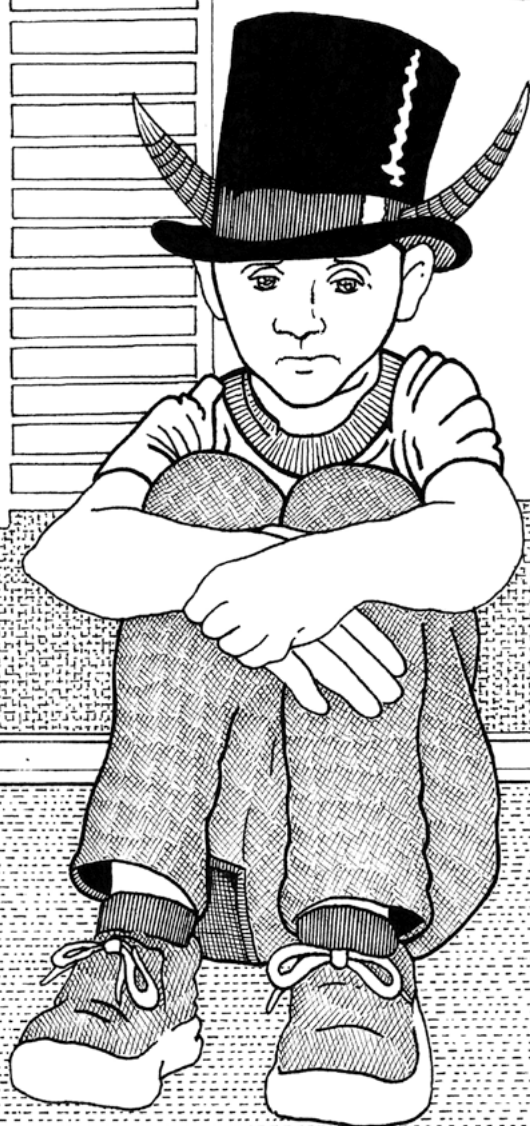
DRAHOUŠEK NA ČESNEKU

● — pointa

OBSAH

Jemu rohy nesluší	7
Dárky na zabití	15
Poprvé	25
Pohlednice z Království Fantazie	37
Když hudba něco vážila	45
Na smetišti dějin	51
Štíhlý jako proutek	55
Vzestup a pád geniální myšlenky	67
Záhada chytré pračky	73
Zbytek mýdla	85
Drahoušek na česneku	89
Muž v běhu	101
Roztržitý	109
Vánoční běs	119
Kabrňáci	129
Vzkaz z budoucnosti	137
Ital nezná ten zázrak	141
Jak jsem dohnal MDŽ	145

JEMU ROHY NESLUŠÍ

Narodil jsem se jako dítě činorodé. Pracovité a pilné. Ctižádostivé a s otevřenou myslí. Vnímavé a učenlivé. Aktivní, které se s vervou zvědavého štěněte zakusovalo do všeho nového, aby poznávalo, vědělo a umělo.

Díky všem těm zakousnutím jsem už ve druhé třídě plyně četl Kytici, Zlatovlásku i Lovce mamutů. Jezdil jsem na kole jako utržený z řetězu a skládal Rubikovu kostku. Hrál jsem fotbal lépe než většina kluků v ulici, střílel z podomácku vyrobené kuše, lovil ryby jako vydra a zapáleně chytal padající vajíčka do koše v prehistorické digitální hře.

Můj venkovský rozhled světově rozšiřovaly poštovní známky, které jsem s vášní sobě vlastní sbíral, a křížovky, jež jsem luštil se zápalem Sherlocka Holmese. Pronikal jsem do tajů přírody sběrem fascinujících šnečích ulit a čtyřlístků. A psal o tom verše a sám je také ilustroval.

„Po kom ten kluk vlastně je?“ podívovala se často nahlas sousedka Uchatá, která se s mojí matkou zrovna dvakrát nemusela. Největší drbna v domě totiž nevěřila, že by geny našeho rodu dokázaly vyprodukovat chlapce s tak širokým, téměř renesančním rozhledem.

„Po mně!“ propichovala matka Uchatou jedovatými pohledy vždy, když sousedka zpochybňovala kvalitu genového podhoubí naší rodiny. A pak se po vesnici o to víc chlubila, jaká jsem hlavička a jak jsem se jí povedl.

V devíti letech jsem se přihlásil do několika zájmových kroužků, aby můj mentální i fyzický rozvoj pokračoval v duchu antického Řecka. Nově mě rozvíjel i literárně-dramatický kroužek. Slovu dramatický jsem ve spojení s literaturou tenkrát příliš nerozuměl, ale Janička – spolužačka, která toužila stát se herečkou nebo princeznou – mi jeho význam vysvětlila.

„V kroužku budeme číst básničky a hrát divadlo,“ mrkla na mě o velké přestávce očima hlubokýma jako moře. A protože mrkla jinak, než jsem byl u spolužaček zvyklý, okamžitě jsem se do kroužku zapsal. Zatoužil jsem číst mrkající Janičce své básničky, ale také vyrůst ve filmovou hvězdu, jakými byli Belmondo a Menšík.

Kroužek pro budoucí básníky a herce byl na naší škole nový. Jeho vedení svěřil ředitel školy Palcát soudružce učitelce Drápalové, rázné manželce kapitána pohraniční stráže.

Drápalka, jak jsme jí přezdívali, vyučovala na škole český jazyk a hudební výchovu. Ona sama divadlo nikdy nehrála, ale pro vedení uměleckého kroužku měla několik slibných předpokladů.

Především zodpovídala za politickou výzdobu na nástěnkách ve škole. Rovněž obstojně preludovala na piano, ale hlavně – zhlédla představení Rusalka v pražském Národním divadle. Proto kroužek pro budoucí hvězdy socialistického divadla svěřilo vedení školy právě jí.

Metrák vážící Drápalová byla mezi dětmi obávaná učitelka. Ošklivá, uječená, hysterická. Role vedoucí kroužku, do něhož se přihlásilo třináct dětí, se možná i proto zhostila jako feudál svého panství. Na první schůzce nám nadiktovala tucty pravidel, zákazů a nařízení a poté předeštrěla plán pro celý školní rok.

„Tady pro vás nebudu soudružka učitelka jako ve škole, ale soudružka umělecká vedoucí. Nebo soudružka režisérka,“ vymínila si v malé školní tělocvičně, kde jsme seděli na chladných žíněnkách.

„Co bude náplní našeho uměleckého kroužku?“ pokračovala řečnickou otázkou, obcházejíc žíněnky s rukama za zády. „Budeme recitovat básně Jiřího Wolкера. Budeme číst z knih velkých

sovětských autorů. A také nacvičíme hru, kterou před Vánoci zahrajeme rodičům. Vybrala jsem pohádku Boženy Němcové *Čert a Káča*. Nějaké dotazy?“ Zastavila se zrovna přede mnou. „Jak na tebe koukám, něco se ti honí hlavou, viď?!“

Zuřivě jsem zakroutil hlavou, aniž jsem se soudružce umělecké vedoucí podíval do očí. Báł jsem se odlepit svůj pohled od parket v tělocvičně. Ale i vzdor momentálnímu strachu jsem cítil, že zamýšlená školní hra *Čert a Káča* může být mým velkým prvním krokem na cestě za kariérou českého Belmonda. Z dalších čtyř chlapců v souboru totiž nikdo nebyl vhodnějším adeptem na hlavní roli čerta než právě já.

Vždyť jeden kulhal, jako by měl místo chodidla kopyto. Druhý pořád něco blekotal. Třetí byl problémový žák, jenž musel do kroužku chodit povinně, aby ho nepřeřadili na jinou školu. A čtvrtý byl naprosto nevýrazný žoužel, který neuměl ani pípnout – vnuk okresního tajemníka vládnoucí komunistické strany.

Soudružka režisérka Drápalová si však mnou coby nejvhodnějším adeptem na hlavní chlapeckou roli jistá vůbec nebyla. Proto na jedné z dalších schůzek literárně-dramatického kroužku uspořádala konkurz. Školník František Halama přinesl kousek kostýmu – cylindr s čertovskými rohy, který postupně nasadil na hlavu každému z přítomných chlapců.

Drápalka si pak každého zevrubně prohlédla. S rukama za zády nás jednoho po druhém obcházela, aby zjistila, komu klobouk nejvíc sluší.

U kulhavého zasyčela: „To by šlo.“ U blekoty prohodila: „No, ujde to.“ U problémového zbystřila: „Jako by ses čertem narodil.“ A u nevýrazného žoužela nadšeně nadskočila a radostí zatleskala: „To je ono! Jeníku, těšíš se, až si zahraješ čerta?“

Bledý žoužel nejistě kývl, čímž byla hlavní chlapecká role čerta obsazená. Soudružka rozhodla, že nejlépe ze všech účastníků konkurzu ztvární vůdčí chlapeckou roli vnuk okresního tajemníka vládnoucí komunistické strany. Blbeček Jan Chroupal.

„Alenko, ale je tady ještě tenhle kluk,“ upozornil ji ovšem školník Halama, že já stále ještě čekám na vyzkoušení rohatého cylindru.

„Aha,“ protáhla obličej již rozhodnutá režisérka, „vidíš.“ Zatvářila se kysele. „Co teď s ním?“

„Tak já mu ho taky nasadím, ať vidíme, ne?“ nabízel školník ošklivé učitelce jediné poctivé řešení. Sundal klobouk z hlavy vítěze konkurzu a otočil se s ním ke mně.

„Ale vždyť vidím, že mu nebude,“ nechtěla Drápalka rozhodnutý konkurz dokončit. „Přece vidím tu jeho hlavu, to mi bohatě stačí. Jemu rohy nesluší.“

Školník byl ale jiný formát než učitelka a měl smysl pro fair play. „Jen se na něj podívej, na chlapáka,“ nasadil mi čertovský cylindr. Jenže rozhodnutou soudružku už jsem nezajímal. Ostentativně máchl rukou, aby se poctivý Halama hluboce zastyděl a nechal rozhodování výhradně na ní.

„Už to mám, Františku,“ pokynula školníkovi ukazováčkem, aby přispěchal k její židli.

„Neboj, na jevišti budeš zářit,“ ujistila mě matoucím tónem hlasu a potom Františkovi něco pošeptala. Školník jí šeptem cosi odpověděl, pak ona jemu, poté zas on jí, načež ona vyjekla jako siréna, takže svěsil hlavu a odešel z tělocvičny bůhvíkam. Vrátil se po půlhodině s velkým plátěným vakem. Pytel smrděl zatuchlinou, myšinou i močovinou.

„Já myslela, že jsi ve sklepe zabloudil nebo co,“ obula se hned do něj soudružka umělecká vedoucí. „Za chvíli nám kroužek končí.“

František nehnul ani brvou. Vytáhl z vaku několik částí barevných kostýmů. Rukáv, klobouk s dírou na temeni a uhryzaným lemem, pak rukáv z jiného svršku, červenou podkolenku, která se rychle párala, i červenou sukni. A velkou molitanovou kouli s otvorem na hlavu. Byla cítit. Smrděla přes půl tělocvičny, jako by byla posvátným hnízdem pro několik generací myši.

Puch myšiny a vlhkého temného sklepa cítili i ostatní žáci včetně Janičky. Jeden po druhém vyhrkli: „Blééé!“ Culíkatá Janička,

kvůli níž jsem se do kroužku přihlásil, špitla, že se asi pozvrací, načež se vítěz konkurzu, žoužel Chroupal, skutečně pozvracel.

„Ty budeš čert jako vyšitej,“ ušklíbl se na Chroupala problémový Viktor a spolu s kulhavým Mirkem a ublekotaným Jarouškem, dalšími poraženými v konkurzu, ustoupili několik kroků vlevo od žáka z prominentní komunistické rodiny.

Drápalová si masku prohlédla s odstupem několika metrů a pokývala hlavou.

„Tak mu ji nasad!“ poručila váhajícímu Františkovi.

„Já ji nechci!“ pochopil jsem vážnost situace a začal štitivě couvat směrem ke kruhům.

„Mlč!“ vyjekla Drápalka, až se školník směřující s molitanem ke mně leknutím chytil za srdce. „Tady nejsi v kroužku mladých reakcionářů. Všichni musíme velkému umění něco obětovat. Nebo jsi reakcionář?“

Neměl jsem nejmenší tušení, kdo je reakcionář ani čím škodí. A nevěděl to nikdo z dětí v kroužku. Ale pro jistotu ode mě všichni žáci odstoupili o několik metrů dál. Dali mi příležitost být na předem prohraný soubor s Drápalvou sám.

„Ty jsi mi nerozuměl?“ rozječela se soudružka, až se žákyně Müllerová z 2. A rozbřečela strachem a Chroupal se z téhož důvodu počůral. „Na něco jsem se tě ptala! Jsi zákeřný reakcionář? Posluhovač imperialismu, který chce zničit naši rozkvetlou zemi?“

Nerozuměl jsem ničemu z toho, co na mě řvala, ale na důkaz loajality k rozkvetlé zemi jsem rychle zakroutil hlavou. „Nejsem reakcionář,“ špitl jsem. A udělal krok vpřed ke školníkovi. Než abych vyvolal lavinu hysterického řevu fanatické soudružky Drápalové, zvolil jsem k úlevě všech přítomných smradlavou molitanovou kouli. Nechal jsem si nasadit posvátné myší hnízdo.

„Promiň,“ šeptal mi školník, zatímco mi opatrně šrouboval na hlavu drolící se kouli smradu. „Promiň mi to, hrdino, ale já bych si dneska zase nevrznul. Přece mi jako chlap rozumíš, ne?“ žádal mě o odpuštění.

Z toho, co mi při této veřejné exekuci šeptal, jsem rozuměl jen jedinému slovu: *hrdino*. A to mi stačilo, abych neucukl. Aby se mi nepodlomila kolena ponížením a nezačal jsem se s Halamou zoufale prát.

Řekl mi „hrdino“, čímž hluboko ve mně probudil Stevea McQueena v *Sedmi statečných* i ve *Skleněném pekle*. A Jeana-Paula Belmonda v *Profesionálovi*. Když oni dokázali čelit těžkým životním výzvám, dokážu to také, burcovalo mě mé silnější já. Napřímil jsem se a soudružce režisérci se postavil čelem.

„Výborně,“ zaradovala se umělecká vedoucí a režisérka v jednom. „Kdyby tě teď mohl vidět náš pan prezident, soudruh Gustáv Husák, byl by na tebe pyšný.“

V jednom měla Drápalka pravdu. Na jevišti jsem skutečně zářil po celou dobu hodinového představení. Od východu slunce, tedy mého zjevení se v levé části jeviště, až do jeho západu v pravé části jeviště, kdy hra *Čert a Káča* v pokročilé úpravě naší soudružky režisérky končila.

Stál jsem na nízké stoličce s kolečky spojené dračí smyčkou s konopným lanem. Neviditelný školník František přitahoval stoličku po úzké kolejnici za kulisami na jevišti a já se celou hodinu nesměl ani pohnout. Svoji životní hereckou premiéru jsem prožil jako němé tvrdé Y pod smradlavou maskou, školníkem vylepšenou o několik špičatých ostnů, žlutě nastříkaných, aby iluze letního slunce byla co nejskutečnější.

Než jsem na pravém konci jeviště zapadl za domnělým obzorem, měl jsem jasno: Hercem už být nechci. Raději se stanu fotbalistou.

Po letních prázdninách jsem se do literárně-dramatického kroužku už znovu nezapsal. Přesvědčil jsem matku, aby mi podepsala souhlas s účastí ve sportovním kroužku s důrazem na fotbal. V našem okresním městě se totiž kopala první liga.

K mému zděšení nás na prvním tréninku přivítala Drápalka. V jedné ruce držela míč fotbalový, ve druhé basketbalový.

„Tady pro vás nebudu soudružka učitelka, ale soudružka trenérka,“ oznámila rázným hlasem, načež nám představila svého asistenta: školníka Františka Halamu. A protože Drápalka neztrácela čas, hned dala školníkovi pokyn, aby nás u postranní čáry škvárového hřiště srovnal do řady od nejvyššího po nejmenšího. Mě postavil mezi nejvyšší.

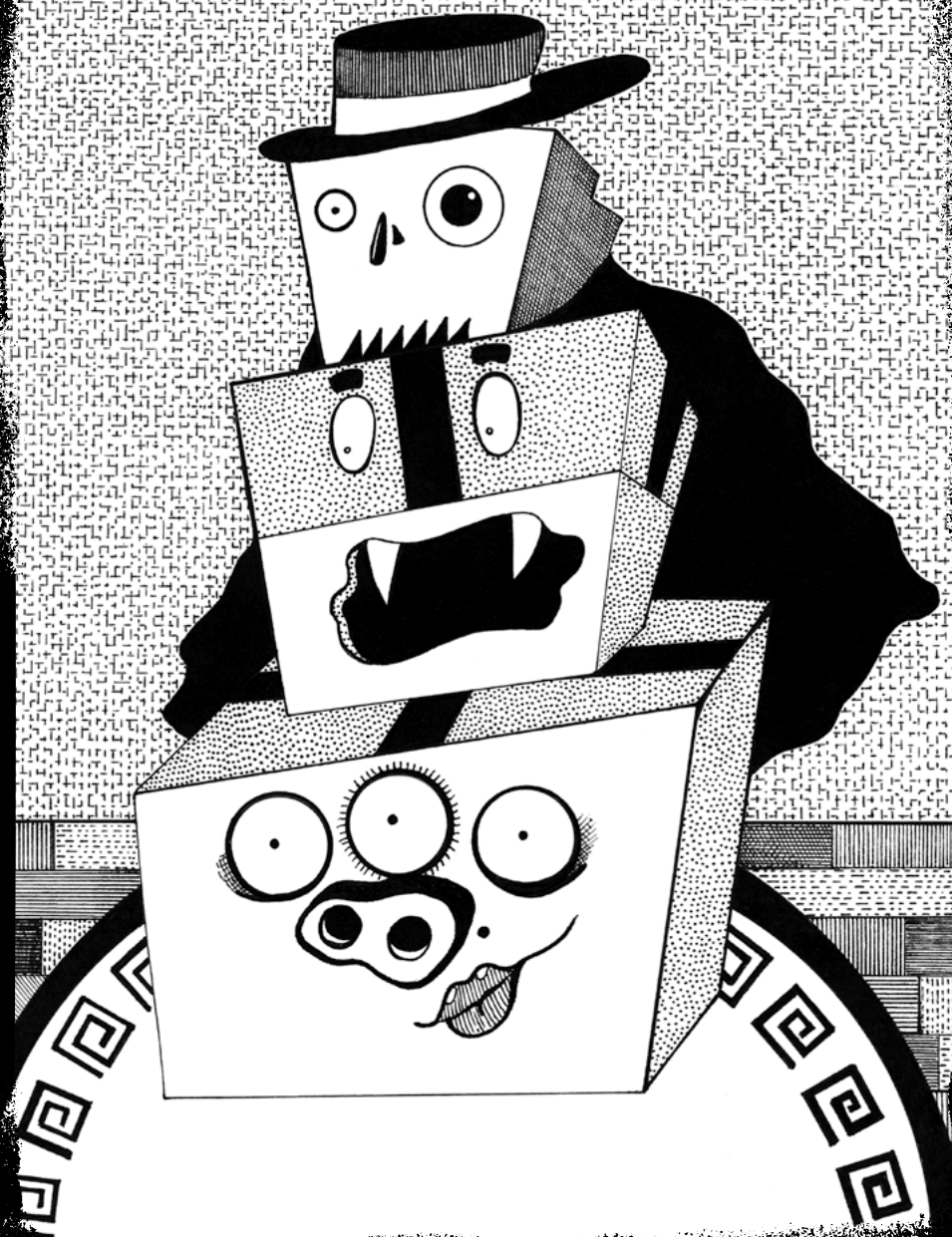
„Fotbal není hra pro fyzicky slabé chlapce ani pro chudinky, kteří vždy a všude hledají maminku. Fotbal je válka! Bitva na nože. Jedenáct proti jedenácti, rozumíte!? Pot, krev a sláva.“

S těmito slovy se před námi prošla jako vrchní velitel ozbrojených sil při vojenské přehlídce. V červené teplákové soupravě a s píšťalkou na krku vypadala docela jinak než ve vytahaném pleťovém svetru na literárně-dramatickém kroužku. Vypadala, jako by patřila právě sem. Na škvárové hřiště, kde se budou odehrávat krvavé bitvy jedenáctek.

Když dorazila ke mně, zaradovala se: „Vida, vida, my už se známe. Takže ty už nechceš být hercem, Romeo?“ Dala si ruce za záda a vypnula přede mnou hrud. Nutno dodat, že způsobem, který mě poněkud zmátl, protože jsem si v tu chvíli poprvé všiml, jak široce rozvinutou hrud má. A zastyděl jsem se.

Soudružka učitelka se ale nestyděla. Popadla moji hlavu do dlaní, aby si ji připomněla. „Vidím, pionýře, že se nic nezměnilo. Výborně! Tvoje hlava se nám bude hodit. Udělám z tebe hlavičkáře. Uvidíme, jak budeš zářit na hřišti,“ rozhodla.

Po těch slovech hodila školníkovi basketbalový míč. „Jdi s ním cvičit gólové hlavičky!“

DÁRKY NA ZABITÍ

Životním posláním dárců je rozdávat radost, blaho, euforii, okouzlení, extázi, potěšení a dobrou náladu vůbec. Jejich povznášejícím údělem je učinit obdarovaného člověka šťastným, byť třeba jen na malou chvíli. Potěšit ho. Rozzářit jej na několik příštích hodin. Anebo rovnou vytesat do jeho paměti věčnou vzpomínku.

Proto by nemělo být těžké dárky dávat. Vybírat je pro naše lásky, členy rodiny i dlouholeté kolegy by měla být hračka. Brnkačka. Záležitost, kterou lze úspěšně zvládnout lusknutím prstů. Jak řekl americký spisovatel, pastor Robert Fulghum: „Lidé, kteří mají správné pohnutky, dávají správné dárky.“

Avšak platí jeho slova vždy? A za všech okolností? Zamyslete se. Kolikrát jste dostali dárek, který vás neokouzлил, nepotěšil ani nerozzářil? Který vám nevyhloužil úsměv na tváři, jelikož vám byl zoufale k ničemu? Nebyl ani užitečný, ani potřebný. Ani vhodný, ani praktický. Ani hezký, ani slušivý. Neměl zhola nic společného s vaší povahou. A už vůbec ne s vašimi zájmy nebo sny.

Kolikrát jste poděkovali za dárek, jenž velkým obloukem míjel váš životní styl i momentální potřebu, jako by vám ho dával docela cizí člověk z druhé polokoule? Který vás přivedl do rozpaků, místo aby potěšil srdce a rozzářil tvář? Který byl koupený zřejmě bez správných pohnutek? Kolikrát jste takový dárek přijali s rozpačitým úsměvem, přičemž jste si kdesi uvnitř sklíčeně kladli otázku: Proč? Proboha, proč? Proč já?

Dárků na zabití jsem v dospělosti dostal mnoho. Většinou od matky. A vévodí jim pyžama. Šest pyžam za osm let je skutečně moc, zvlášť když v pyžamu nespím.

Matka ví, že usínám buď jen v tričku a trenkách, anebo zcela nahý. Přesto považuje pyžamo za tolik výjimečnou, a tudíž nezbytnou sortu oblečení, že téměř žádný Štědrý večer u nás se neobejde bez pyžama v úhledně nachystaném balíčku s velkou mašlí. A s nadšenou matkou, která se nedočkavě třese na moji nadšenou reakci. Na erupci nefalšovaného překvapení a výron slz štěstí, které ze šťastných očí kanou po tvářích až na košili.

Pominu-li množství pyžam, kterými nadšeně plní moji skříň, jsou všechna v mnoha ohledech příšerná. Se vzory, které vyšly z módy na konci baroka. Jsem přesvědčený, že by je spálil i můj spořivý děda, jenž opravdu nebyl vybíravý a v pyžamech si na rozdíl ode mě liboval.

V jednom z darovaných pyžam vypadám jako vězeň z Alcatrazu. Ve druhém jako obrovský havanský doutník. A v dalších třech jako astronaut z Apolla 11. Až budu chtít letět na Měsíc, určitě si je vezmu s sebou.

O posledním z vánočních pyžam, na němž Pikachu a jeden z mnoho společně vypouštějí barevné balónky, se možná rozhovořím až na smrtelné posteli.

Designová tragičnost pyžam je navíc vždy znásobena jejich nadměrnou velikostí. Dvě z darovaných souprav jsou velikosti padáků, takže bychom v nich mohli pohodlně spát i s Andreou. Vklouzli bychom do nich jako nic, a ještě by zůstalo místo pro její případné těhotenské břicho.

Matka mě totiž neustále vidí jako jeskynního obra, který vystoupil z Tolkienových knih a jehož růst navíc není ukončen. Na mé výtky, že pyžam mám už víc než dost, dokonce i na dva příští životy, pokaždé vytasí argument hospitalizace.

„A co si vezmeš do nemocnice, kdybys tam – nedej bože – musel ležet?“